7/7090, 7091, 7092, 7093

GÜNDEM

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.15.O.APK.0.23.300 – 992
Konu : Yazılı Soru Önergesi

Ankara

15 MAYIS 2002

7789

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: a) T.B.M.M. Başkanlığı'nın 02.05.2002 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7090-14964/35321, KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7091-14965/35322, KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7092-149664/35323 ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/7093-14967/35636 sayılı yazıları.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 06.05.2002 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-724/2456, B.02.0.KKG.0.12/106-724-1/2455, B.02.0.KKG.0.12/106-724-2/2454 ve B.02.0.KKG.0.12/106-724-3/2453 sayılı yazıları.

İstanbul Milletvekili Sayın Dr. Azmi ATEŞ'in Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da Bakanlığım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını tensip ettikleri, 7/7090-14964, 7/7091-14965, 7/7092-14966 ve 7/7093-14967 esas no'lu yazılı soru önergeleri, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99'ncu Maddesi gereği cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Zeki ÇAKAN
Bakan

EKLER :
EK 1- Önerge Cevabı
(25 sayfa)

DAĞITIM:
Gereği :
T.B.M.M. Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık
Devlet Bakanlığı
(Sn. Hüsamettin ÖZKAN)

7/7090

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ SAYIN DR.AZMİ ATEŞ'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/7090-14964 Esas No'lu)

Soru 1:

Sınır ticareti kapsamında Irak'tan Habur Gümrük Kapısı yoluyla Şırnak Valiliği'nin koordinatörlüğünde, Ağustos 1994 yılından beri yapılan motorin ithalatının kayıt altına alınması -vergi, KDV kayıplarını önlemek- için 2 Eylül 1999 tarihinde TPIC kuruldu. TPIC'in faaliyete geçmesiyle birlikte, bu yolla ithal edilen motorinin yurt içinde pazarlanması için dağıtım şirketleri kuruldu.

Bu tesbitlerimin ışığı altında; aşağıdaki sorularımın, bölge insanımız başta olmak üzere milletimizi tatmin edecek bir şekilde cevaplandırılmasına ihtiyaç vardır.

- TPIC, kurulduğu günden bugüne kadar toplam kaç ton motorin ithalatı gerçekleştirmiştir? Bunun yıllara göre dökümünü yaparmısınız?

Cevap 1:

Türkiye'nin petrol ihtiyacının karşılanmasına katkıda bulunmak, uluslararası ticaret alanında konuları ile ilgili olarak faaliyette bulunmak ve yurtdışı petrol ameliyelerini yürütmek amacıyla 07.12.1988 tarihinde kurulan TPIC; yurtdışında yabancı devlet mevzuatına göre petrol ameliyeleri ve ticareti (arama, sondaj, üretim, taşıma, pazarlama, servis hizmetleri, rafinaj) konularında faaliyet gösterecek şirket kurabilme, gerektiğinde kurulmuş şirketlere o şirkette yönetim kuruluna temsilci bulundurma hakkı veren bir nispette iştirak edebilen ve sermayesinin tamamı TPAO Genel Müdürlüğü'ne ait bir şirkettir.

Habur sınır kapısından mutad depolarla gelen motorinin yöre halkına sosyal adaleti sağlamak, vergi kaybını önlemek ve ülke menfaatlerine aykırı olmayacak ve haksız rekabeti de önleyecek şekilde yurtiçinde satışının düzenlenmesini teminen Başbakanlığın 16.09.1997 tarihli Olur'u ile POAŞ görevlendirilmiştir. Ancak, özelleştirme nedeniyle 16.03.1999 tarih ve 03860 sayılı Başbakanlık Olur'u ile TPIC yetkilendirilmiş ve POAŞ, Habur tesislerini ve görevini 26.03.1998 tarihinde TPAO Genel Müdürlüğü'ne devretmiştir.

Habur Depolama Tesislerinin işletmeye alınma çalışmaları TPIC tarafından tamamlanarak sözkonusu tesis 02.09.1999 tarihinde faaliyete geçmiştir.

Motorin dağıtım şirketlerinin tesbiti yapılırken Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nde kayıtları bulunan ve Türkiye'de faaliyette bulunan dağıtım şirketlerine çağrıda bulunulmuş ve motorin pazarlamaya talip olan şirketlerle satış sözleşmesi yapılmıştır. Bugün POAŞ, DELTA, KAR-PET, OPET, TURKUAZ, AYTEMİZ, PETLİNE, BÖLÜNMEZ, TUTA ve ALTINBAŞ şirketleri motorini TPIC'den alarak pazarlamaktadırlar.

TPIC kurulduğu günden bu güne kadar, 1.989.507.678 LT motorin alımı gerçekleştirmiştir.

1999	392.423.849 LT
2000	1.019.287.984 LT
2001	552.407.816 LT
2002	25.388.029 LT

Soru 2 :

TPIC, koordinatörlüğünde gerçekleştirdiği motorin ithalatından toplam olarak ne kadar kar elde etmiştir?

Bunun yıllara göre dökümünü yapar mısınız?

Ayrıca, yıllara göre tahakkuk eden fark KDV ne kadardır?

Cevap 2 :

- TPIC'ce Dağıtım Şirketlerinden Tahsil Edilen KDV **104.919.400.000.000 TL.**

1999	12.615.600.000.000 TL.	
2000	46.456.900.000.000 TL.	
2001	42.245.900.000.000 TL.	
2002	3.601.000.000.000 TL.	(31 Mart Sonu tibarıyla)

- TPIC'ce Kamyoncuya Ödenen KDV **89.516.231.000.000 TL.**

1999	11.768.431.000.000 TL.
2000	39.699.000.000.000 TL.
2001	35.758.800.000.000 TL.
2002	2.290.000.000.000 TL.

Toplam Fark KDV : (Devlete Ödenen) **15.403.169.000 TL.'dir**

Soru 3,6 :

- TPIC, kamyonculardan motorini satın alırken ve de dağıtım firmalarına satarken, birim fiyatları hangi kriterlere göre belirlemektedir?

Bu fiyatlar neye göre değişmektedir?

- TPIC, dağıtıcı firmaların yurtiçindeki fiyatlarının tesbitini, hangi kriterleri esas alarak yapmaktadır?

Bu fiyatlar neye göre değişmektedir?

Cevap 3,6:

TPIC'in kamyoncudan motorin alış fiyatı; motorinin Kuzey Irak'tan alış bedeli, Kuzey Irak işlem ve masraflarının yanısıra yurtiçi harcamalarını teşkil eden; Uygunluk Belgesi, Manifesto Ücreti, Triptik Ücreti, Şoför Ücreti, Gümrük İşlem ve masrafları kalemleri karşılığı birim litre giderleri göz önüne alınarak ve bunun üzerine maktu bir kar payının ilavesi ile tespit edilmektedir.

TPIC temel olarak kendi işletme maliyeti, satıştan pay alan taraflara yapılan ödemeleri dikkate alarak ve maktu kar payını ilave ederek Akaryakıt Dağıtım Şirketlerine satış fiyatını oluşturmaktadır. Bu fiyatların değiştirilmesi ise yurtiçi piyasa pompa fiyatlarının (TÜPRAŞ + Dağıtım Şirketleri) değişikliğine bağlı olarak yapılmaktadır.

Sınır Ticareti kapsamında araç üstü fiber depolarla yurda getirilerek TPIC tesislerinden Akaryakıt Dağıtım Şirketleri vasıtasıyla iç piyasaya sunulan motorinin bayi ya da bayi konumunda olan kişilere ya da şirketlere satışı ise, istasyonlardan bayi tarafından tüketiciye sunulması TÜPRAŞ Rafinerileri satış fiyatına göre belirlenen iç piyasa pompa satış fiyatı, satışı yapılan mahallin ikmal noktasına olan uzaklıklarına ve rekabet şartlarına göre arz/talep dengesine bağlı olarak Akaryakıt Dağıtım Şirketleri ve bayilerince serbestçe belirlenmekte TPIC'in sözkonusu satış fiyatlarının belirlenmesinde hiçbir yetkisi ve sorumluluğu bulunmamaktadır.

Soru 4:

TPIC, ayrıca, motorinin kalitesini ölçmek için gerekli analizleri yapmakta mıdır?

Yapmakta ise, hangi analizleri yapmaktadır?

Cevap 4:

Sınır Ticareti kapsamında Irak'tan getirilerek Habur Sınır kapısından yurda giriş yapan motorin yüklü fiber kamyonlar direkt olarak TPIC tesislerine giriş yapmaktadırlar. Tesislere giren araçlardaki motorinler numune kontrolörleri tarafından analizleri yapılarak, motorine herhangi bir yabancı madde karıştırılmış ise (su, yağ, vs.) ayrıştırıldıktan sonra boşaltım peronlarına alınmaktadır.

Soru 5:

Alıcısı peşin parayla sırada bekleyen motorini, yurtiçinde pazarlamak için neden dağıtım şirketlerine ihtiyaç duyulmaktadır?

Cevap 5:

Bilindiği gibi, Ülkemizde akaryakıt olarak adlandırılan petrol ürünlerinin parlayıcı ve yanıcı olması sebebiyle tehlike arzetmesi ve buna ilave olarak kalitesinin de dağıtım şirketlerince denetim ve disipline edilebilmesi için akaryakıt dağıtım şirketlerine bağlı olmaksızın satış yapan istasyonların faaliyetten men edilmesi, akaryakıtların spesifikasyonlarına uygun olarak pazarlanması, vergi kayıplarının önlenmesi, üretim-tüketim dengesi içerisinde her an ve her yerde akaryakıtın bulundurulması, şirketlerce tespit ve ilan olunan satış fiyatlarının aynen uygulanabilmesi için bayilerin bir dağıtım şirketine bağlı ve onun gözetiminde çalışmasının esas alınması gerektiği hususu, Petrol İşleri Genel Müdürlüğü'nce ilgili kurum ve kuruluşlara bildirilmiştir.

Soru 7:

TPIC 2 Eylül 1999 tarihinde faaliyete geçmeden önce, Habur Sınır Kapısı üzerinden motorin almak için Kuzey Irak'a günlük 1200 civarında araç gidiyordu. Bu durumda, bir araç çok rahat iki ayda bir sefer yapabiliyordu. TPIC'in faaliyete girmesiyle bir kamyon ancak 6 ayda bir sefer yapabilmektedir.

TPIC'in devreye girmesiyle birlikte, kamyonlarla motorin ithalatında çok büyük düşüşler meydana gelmiştir. Neden?

Cevap 7:

Sınır Ticareti kapsamında Irak'tan getirilerek yurda Habur Gümrük kapısından giriş yapan motorin kontenjanı her yıl Bakanlar Kurulu tarafından belirlenmektedir. Bu kontenjan yıllık 150.000 ton iken Bakanlar Kurulu Kararı ile 75.000 tona düşürülmüştür. Bu miktarın belirlenmesinde TPIC'in hiç bir yetkisi yoktur.

Soru 8:

18 Eylül 2001 tarihinden beri sınır ticareti kapsamında motorin ithalatı durduğuna göre, bu işle meşgul olan TPIC personelinden işten çıkarılanlar olmuş mudur?

Olmuşsa kaç kişi çıkarılmıştır?

Bunlar arasında üst düzey yöneticiler var mıdır?

Varsa bunlar kimlerdir?

Cevap 8:

Sınır ticareti kapsamında yapılan motorin ithalatı, 19 Eylül 2001 tarihinden itibaren azalarak Kasım 2001'in sonlarına kadar devam etmiş olup, kısa bir süre durdurduktan sonra Ocak 2002'de tekrar sınırlı miktarda başlamış ve 22 Şubat 2002 tarihine kadar ithalat yapılmıştır.

TPIC Habur Depolama Tesislerinin 02 Eylül 1999 tarihinde faaliyete geçmesiyle birlikte Yönetim, Teknik, İdari ve Mali İşleri için gerekli olan 27 kişilik kadro Şirketin kendi bünyesinden sağlanmıştır. Tesisin güvenlik, temizlik, büro hizmetleri ve motorin tahliye ve motorin tanker dolum işlerini yerine getirmek üzere Silopi Köylerine Hizmet Götürme Birliği (SKHGB) ile bu ihtiyaçların karşılanması amacıyla 261 kişilik personelin istihdamı için hizmet sözleşmesi imzalanmıştır. Motorin akışı devam ederken bu personelin bir kısmı görevlerinden ayrılmış, bir kısmının da belirli nedenlerden ötürü görevlerine son verilmiş ve SKGHB'nin istihdamını sağladığı personel sayısı 187'ye kadar düşmüştür. TPIC'in Habur İşletme Müdürlüğü Depolama Tesisi Bakım-Onarım ve Teknik Hizmetlerini yapan ATABAY Akaryakıt San. Tic. LTD. ŞTİ. Şirketiyle, bu hizmetleri karşılamak üzere 30 kişilik personelin istihdamı için hizmet sözleşmesi imzalanmıştır.

22.02.2002'de duran motorin ticaretinin başlaması gibi herhangi bir durum gözükmediği için, TPIC personel sayısı 21'e, SKHGB'ne ait personelin 31.04.2002 tarihi

itibarıyla 61'e ve Atabay firmasının personel sayısının da aynı tarih itibariyla 10'a düşürülmesi için ilgili şirketlere tebligatlar yapılmıştır.

Soru 9:

TPIC'in sınır ticareti kapsamında motorin ithalatından elde ettiği kar-bölgedeki ticaret ve sanayi oda başkanlarının ve bölge halkının da arzusu doğrultusunda-bir fonda toplanarak, bu paraların bölgenin alt yapı, sağlık, eğitim v.b. faaliyetlerinde kullanılmasıyla kaynaklar çok daha verimli bir şekilde değerlendirilmiş olmaz mı?

Cevap 9:

TPAO'nun Bağlı Ortaklığı TPIC'in elde ettiği kar Devletimize önemli bir kaynak oluşturmaktadır.